

Biuro Rady Miejskiej Cieszyna

URZĄD MIEJSKI w Cieszynie	
Wpł.	29. 08. 2025
Wysł.	Załatw. BRM, KPM
Lp.	22998

Cieszyn, 28.08.2025

BIURO RADY MIEJSKIEJ	
BRM. 033.29.2025	
Wpł.	29-08-2025
Podpis	<i>Staw. d</i>

Wniosek o przyznanie Nagrody w Kulturze "Cieszyn dziękuje" 2025 prof. dr hab. Robertowi Mrózkowi za całokształt działalności w dziedzinie badań, edukacji, upowszechniania i upamiętniania dla przyszłych pokoleń nazewnictwa i historii Cieszyna i Śląska Cieszyńskiego na przestrzeni 50 lat pracy w Cieszynie i dla Cieszyna.

Prof. dr hab. Robert Mrózek (ur. 17.06.1942 r., zamieszkały w Cieszynie, [redacted] jest emerytowanym prof. Uniwersytetu Śląskiego, Filia w Cieszynie. Droga do tego stanowiska prowadziła przez Liceum Ogólnokształcące im A. Osuchowskiego w Cieszynie (1957-1961), studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, pracę w Cieszyńskim Centrum Kultury a następnie na Uniwersytecie Śląskim (najpierw w Studium Nauczycielskim w Cieszynie, w 1972 r. przekształconym w Filię UŚ, następnie na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ). Stopień doktora Prof. Mrózek uzyskał na podstawie rozprawy „Nazwy miejscowe dawnego Śląska Cieszyńskiego”, która stała się w międzyczasie kanonem historii nazw Śląska Cieszyńskiego, używanym i cytowanym w niezliczonych późniejszych publikacjach innych autorów na temat historii Cieszyna. Prof. Mrózek habilitował się w 1991 r. w Instytucie Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk pracą pt. „System mikrotoponimiczny Śląska Cieszyńskiego w XVIII w.” Obie prace zostały opublikowane w formie książkowej, tak jak i wydana w 2010 roku praca pt. „Miejski krajobraz nazewniczy Cieszyna w perspektywie diachronicznej”.

Zainteresowania badawcze R. Mrózka na całej Jego drodze naukowej skupiły się na problematyce językowej Śląska Cieszyńskiego - dialektologicznej, historycznojęzykowej i przede wszystkim onomastycznej. Rezultaty jego pracy badawczej znalazły wyraz w 3. monografiach, w 12. tomach zbiorowych redagowanych, w ponad 100. artykułach oraz w 50. innych pracach opublikowanych w prestiżowych czasopismach i tomach zbiorowych.

Profesor R. Mrózek mimo oddalenia od głównych ośrodków naukowych jest postacią rozpoznawalną w skali ogólnopolskiej i międzynarodowej, zwłaszcza w środowisku onomastycznym. Znalazło to odbicie w Jego przynależności m.in. do takich gremiów jak

Komisja Onomastyczna Komitetu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk i Komisja Onomastyki Słowiańskiej Międzynarodowego Komitetu Sławistów; w redagowaniu: „Onomastici”, „Prac Językoznawczych” (UW-M) czy „Linguistica Brunensia” (Czechy), a także w powołaniu do Ogólnopolskiej Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych w Warszawie. We wszystkich tych gremiach profesor Mrózek z dumą reprezentował Cieszyn i szerzył informacje o jego historii, nazewnictwie i kulturze będąc prawdziwym, chociaż nieoficjalnym, ambasadorem miasta Cieszyna.

Patrząc z zewnątrz, nie sposób nie dostrzec Jego wielkiego zaangażowania w budowanie w Cieszynie ośrodka akademickiego z prawdziwego zdarzenia. Pełnił tu liczne funkcje, budował rozległe relacje z innymi ośrodkami w kraju oraz w Czechach i na Słowacji. Szacunek budzi Jego cieszyński patriotyzm i poczucie służby wobec swojej małej ojczyzny.

Bogate są osiągnięcia edukacyjne Profesora. Pod Jego kierunkiem powstało ponad 300 prac magisterskich i 2. prace doktorskie. Jako recenzent uczestniczył w 8. przewodach doktorskich, 5. habilitacyjnych i 1. profesorskim.

Reasumując, dokonania badawcze, organizacyjne i edukacyjne prof. dr hab. R. Mrózka (z krwi i kości Cieszyniaka) w pełni uzasadniają wniosek o przyznanie mu, za całokształt jego działalności na przestrzeni 50. lat (!) pracy zawodowej, Nagrody w Kulturze 2025.

Zapewne przyznanie tej nagrody byłoby również miłym akcentem w roku, w którym I Liceum Ogólnokształcące im A. Osuchowskiego obchodzi 130-lecie, a którego absolwentem jest profesor Mrózek. Zaznaczamy to także jako byli pracownicy tejże placówki.

Do wniosku załączamy poniższą listę wybranych publikacji profesora Mrózka, które na trwale uchwyciły to, co nieuchwytnie – jego ogromny wkład dla Cieszyna na polu Kultury.

Z poważaniem,

Wybór publikacji prof. Mrózka dotyczących Cieszyna i Śląska Cieszyńskiego

Monografie (wybór):

- *Nazwy miejscowe dawnego Śląska Cieszyńskiego*, Katowice 1984, 352 s.
- *System mikrotoponimiczny Śląska Cieszyńskiego XVIII wieku*, Katowice 1990, 224 s.
- *Miejski krajobraz nazewniczy Cieszyna w perspektywie diachronicznej*, Katowice 2010, 72s.

Koncepcja i redakcja prac zbiorowych (wybór):

- *Rocznik Cieszyński (Cieszyński Rocznik Muzealny)*, t. I, II, III, IV/V, VI/VII, Cieszyn 1969-1991.
- *O kształceniu pedagogiczno-artystycznym. Z doświadczeń Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie 1971-1980*, *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* nr 396, Katowice 1980, 168 s.
- *W zwierciadle ćwierćwiecza. Uniwersytet Śląski w Katowicach - Filia w Cieszynie 1971-1995*, Cieszyn 1995, 180 s.
- *Od tradycji ku współczesności. Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie 1971-2000*, Cieszyn 2000, 166 s.

Publikacje popularno-naukowe (wybór):

- *Na początku było imię*, *Głos Ziemi Cieszyńskiej* 1965, nr 23, s.4.
- *O kulturę języka*, *Głos Ziemi Cieszyńskiej*, 1970, nr 40, s. 4.
- *Nazewnictwo miejskie przejawem kultury społecznej*, *Głos* 1971, nr 46, s. 4.
- *I Dziechcin i Dziehcinka*, *Głos Ziemi Cieszyńskiej* 1971, nr 49, s. 4.
- *Śląsk Cieszyński a Kazimierz Nitsch*, *Zwrot* 1972, nr 5, s. 16-17, s. 39.
- *Nazwy cieszyńskich ulic i placów I-IV*, *Głos Ziemi Cieszyńskiej* 1973, nr 1-2, s.4, nr 5, s.4, nr 9, s.4, nr 10, s.10.

- Jak transkrybować teksty gwarowe?, Głos Ziemi Cieszyńskiej, 1974, nr 31, s.4.
- Gwara cieszyńska czy gwary cieszyńskie?, Głos Ziemi Cieszyńskiej 1974, nr 36, s.4.
- O Markłowicach i Markłowskim, Głos Ziemi Cieszyńskiej 1974, nr * 52 - 53 ,s.7 .
- Jeszcze o nazwach Jaszowiec i Ustroń, Głos Ziemi Cieszyńskiej 1975, nr 49, s.6.
- Służąc kulturze języka..., Głos Ziemi Cieszyńskiej 1976, nr 3, s. 4.
- O nazwach Brenna, Leszna, Ochaby, Głos Ziemi Cieszyńskiej 1976, nr 26, s.4.
- Dawne nazwy karczem w toponimii Śląska Cieszyńskiego, Kalendarz Śląski 1979, Ostrawa 1978, s. 203-205.
- W zwierciadle nazewnictwa miejskiego, Kalendarz Cieszyński 1985, Cieszyn 1984, s. 78- 80.
- Etymologia ludowa a naukowa, Głos Ziemi Cieszyńskiej 1985, nr 5, s.5.
- O nadawaniu imion dawniej i współcześnie, Kalendarz Cieszyński, 1986, s. 100-102.
- Regionalny krajobraz nazewniczy, [w:] Od PTT do PTTK na ziemi cieszyńskiej, red. W. Sosna, Cieszyn 1985, s. 167-169.
- Z przeszłości akademickiej cieszyńskiego środowiska, Ruch Pedagogiczny 1992, nr 3-4, s. 13-16.
- Tradycje akademickie środowiska cieszyńskiego - u podstaw organizacyjnych Filii Uniwersytetu Śląskiego, [w:] W zwierciadle ćwierćwiecza, red. R. Mrózek, Cieszyn 1995, s. 11-16.

Komunikaty (wybór):

- Sesja popularnonaukowa w Cieszynie w związku z 10-leciem działalności Kola Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Język Polski LXI, 1981, s. 297-300.
- Dziesięciolecie działalności Kola Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w Cieszynie (1970-1980), Rocznik Cieszyński IV-V, 1983, s. 219-222.

- Oddział Cieszyński Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego (1970-1990). Rocznik Cieszyński VI/VII, 1991, s. 199-200.
- Filia Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, Rocznik Cieszyński VI/VII, 1991, s. 212-222.

Artykuły w pracach zbiorowych i periodykach naukowych (wybór):

- Nazwy ulic i placów Cieszyna, Cieszyński Rocznik Muzealny 1, 1969, s. 57-74.
- Nowe nazwy urzędowe ulic Cieszyna (z indeksem nazw dawnych i współczesnych), Cieszyński Rocznik Muzealny II, 1972, s. 95-106.
- Z problematyki przezwisk beskidzkich, Onomastica XX, 1975, s. 261-273.
- Gromadne /emiczne/ nazwy miejscowe dawnego Śląska Cieszyńskiego, Rocznik Cieszyński
- Rodowe i rodzinne nazwy miejscowe dawnego Śląska Cieszyńskiego, Watra. Rocznik III, 1976, s. 75-82. Bielski I, 1980, s. 135-141.
- Gwary cieszyńskie, [w:] Leksykon Polaków w Czechosłowacji. Zeszyt Próbnny, Opole 1983, s. 23-26.
- O współczesnych motywach wyboru i popularności imion, Rocznik Cieszyński IV-V, 1983, s. 151-164.
- Przegląd i klasyfikacja kulturowych nazw miejscowych dawnego Śląska Cieszyńskiego, Rocznik Cieszyński IV-V, 1983, s.165-174.
- Odzwierciedlenie polsko-czesko-słowackich stosunków językowo-nazewniczych w toponimii Śląska Cieszyńskiego, [w:] Z polsko-czechosłowackiego sąsiedztwa. Studia i szkice, red. E. Kopeć, Katowice 1985, s. 128-155.
- Dawne i nowsze typy nazw dzierżawczych i patronimicznych na Śląsku Cieszyńskim, Watra. Rocznik Bielski II, 1986, s. 79-88.
- Polish-Tschech-Slovak Naming Relationship on the Territory of the Former Cieszyn Silesia, Summary, ZN WH Uniwersytetu Gdańskiego. Prace Językoznawcze X. /Materiały z IV Ogólnopolskiej Konferencji Onomastycznej /, 1984/1986, s.125.

- Mikrotoponimia Cieszyna w świetle ludowych i urzędowych faktów nazewniczych, [w:] Nazewnictwo miejskie, red. S. Urbańczyk, Warszawa-Poznań 1989, s. 35-43.
- Sytuacja językowa dawnego Śląska Cieszyńskiego w świetle rękopiśmiennych źródeł archiwalnych, Socjolingwistyka VII, 1987, s. 48-58.
- Determinanty funkcjonowania systemu mikrotoponimicznego na polsko-czeskim pograniczu językowym, [w:] V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna. Księga referatów, red. K. Zierhoffer, Poznań 1988, s. 203-209.
- Kancelaryjno-urzędowe (czeskie, polskie, niemieckie) a potoczne nazwy miejscowe i terenowe na Śląsku Cieszyńskim, [w:] Aktualne ułohy onomastiki z hľadiska jazykovej politiky a kultúry, red. M. Majtán, Bratislava 1989, s. 131-135.
- Rękopiśmienne teksty źródłowe do dziejów polszczyzny na Śląsku Cieszyńskim, [w:] Stan i potrzeby badań śląskoznawczych nad językiem, piśmiennictwem i folklorem, Opole 1991, s. 105-110.
- Dzieje polszczyzny na Śląsku Cieszyńskim (zarys problematyki źródłowej). Rocznik Cieszyński VI/VII, 1991, s. 182-195.